

УДК 911.372.4(477.62)''364''

Загоруля С.В.¹, Белікова М.В.²

¹ студ. гр. МТЕз-111 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. іст. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

МАСТОК ФАЛЬЦ-ФЕЙНІВ: ВПЛИВ ВІЙСЬКОВОГО УРБІЦИДУ

Новоолександрівка – один з уже визволених населених пунктів Херсонщини, який має на своїй території руїни палацу Фальц-Фейнів на березі колись Каховського водосховища. Саме там на березі Каховського водосховища стоять руїни палацу, який був маєтком родини Фальц-Фейнів.

Величезна трагедія воєнних подій, що охопили дані території, не минула і самого водосховища, яке понесло невідворотні зміни у своєму вигляді. Нинішня реальність складається із культурних пам'яток, які вціліли в результаті військового урбіциду. Замість колоритної панорами колись широкої річки на місці лише залишається занедбане старе русло, яке історично пам'ятає минуле і тужливо свідчить про втрачене величчя.

Навіть попри те, що новоолександрівська громада тепер відноситься до деокупованих територій, вона продовжує перебувати під постійним обстрілом з іншого берега ріки Дніпро. Регулярні артилерійські удари стали невіддільною частиною повсякденного життя як для її мешканців, так і для культурної спадщини регіонального масштабу.

Палац Фальц-Фейнів як архітектурна та історична пам'ятка ще до війни потребувала реставрації, а зараз знаходиться під високим рівнем загрози

знищення через військовий урбіцид, який подібно хімічному дощу, тече на цей унікальний культурний спадок кожний раз під час артилерійських та ракетних обстрілів. Збереження та реставрація цієї архітектурної та історичної пам'ятки уявляє собою серйозний виклик та має труднощі для громади, яка, незважаючи на визволення від окупації, знаходиться під бомбардуваннями ворога. Маєток неодноразово ставав об'єктом влучань, що призвело до серйозних його пошкоджень. Територія маєтку, яка колись славилася різноманіттям та рідкісними видами рослин, внаслідок воєнних подій піддалася значним втратам. Це включає в себе пошкодження екосистеми та деяких видів, що раніше прикрашали його унікальне природне середовище. З урахуванням складнощів, пов'язаних з затяжними військовими діями у прифронтовому регіоні, вирішення питань відновлення маєтку буде вимагати інтегрованого підходу та співпраці між вченими, архітекторами та екологами для забезпечення комплексного відновлення.

Існує кілька міжнародних організацій, які займаються підтримкою та відновленням культурної спадщини в країнах, які пережили військові конфлікти або природні катастрофи. Деякі з них можуть бути зацікавлені в допомозі Україні в контексті війни та відновлення культурних об'єктів: ЮНЕСКО, Міжнародний Союз охорони природи (IUCN), Міжнародний Комітет збереження історичних будівель та місць (ICOMOS). Ці організації можуть надавати технічну, експертну та іншу підтримку для відновлення культурної пам'ятки [1; 2].

У даний час важко робити прогнози щодо можливих шляхів відновлення цієї архітектурної пам'ятки, оскільки війна ще триває, і подальша доля цього об'єкта залишається під суттєвим питанням [3]. Кожен пройдений день та кожна ніч, що відбуваються під обстрілами, посилюють невизначеність щодо майбутнього цієї пам'ятки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. But, T. Identification of problems and post-war recovery of tourism in Ukraine. / T. But // *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*. 2024. <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2024-1/27-03>

2. But T. The influence of the labor potential of the Ukrainian population's migration to the Eucountries during the war. / T. But, T. Pulina, M. Joukl // *Academic review*. 2023. – 1(58). – pp. 220–230. <https://doi.org/10.32342/2074-5354-2023-1-58-16.2>.

3. Загоруля, С. Екскурсійні та музейні об'єкти Херсонщини після військового урбіциду: шляхи відновлення / С. Загоруля, М. Белікова // *Світові досягнення і сучасні тенденції розвитку туризму та готельно-ресторанного господарства : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 10 листопада 2023 р. : колектив авторів ; за заг. ред. проф.*

В.М. Зайцевої; Національний університет «Запорізька політехніка».
Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2023. С. 253-256.